

102/1 MK
KISWAHILI
KARATASI YA 1
INSHA
MWONGOZO WA KUSAHIHISHIA
DESEMBA 2022

THE KENYA NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL
KENYA CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION
KISWAHILI

KARATASI YA 1

Mwongozo wa Kusahihishia
(SIRI)

MWONGOZO HUU WA KUSAHIHISHIA NI MILKI YA BARAZA LA MITIHANI YA
KITAIFA LA KENYA (KNEC) NA SHARTI KUREJESHA KWA BARAZA HILI
BAADA YA USAHIHISHAJI

Mwongozo huu wa kusahihishia una kurasa 4 zilizopigwa chapa.

©2022 The Kenya National Examinations Council

1. Hii ni insha ya mahojiano.
Vipengele vifuatavyo vijitokeze:

a) Muundo

Kichwa

Kiandikwe kwa herufi kubwa.

Kichwa kitaje ni mahojiano baina ya Fadhila na Hekima, yanafanyika wapi na yanahusu mada gani. Kwa mfano, MAHOJIANO KATI YA HEKIMA NA FADHILA KUHUSU

MIKAKATI YA FADHILA YA KUBOresha HALI YA MAISHA SHULENI.

Kichwa kisikawika ni kosa la kimitindo M.

Utangulizi

- (i) Maamkuzi yajitokeze .
- (ii) Makaribisho kutoka kwa mhoji - Hekima.
- (iii) Kiini cha mahojiano kijitokeze hapa.
- (iv) Mhoji anaweza kumhongera mhojiwa ama kwa kufika kwenye mahojiano au kwa kujitosa kwenye kinyang'anyiro. au.

Maelezo yaliyubaniwa (yaliyo kwenye mabano) na yake
mamkeni, mandhari, pumzi n.k.

Mwili

Hoja zijadiliwe hapa. Kila hoja kwenye aya. Kila hoja kamili iongeshwa kwenye mwanzi kambi. Ina isiyo kamili si fawa mwanzi. Kila hoja itengwe katika aya - mwanzi hwa mbalizi katika aya. Mwa atazwe ila utafunziwa kimitindo.

Hitimisho

- (i) Kuhusu mada na wa kimuundo- ajumuhe mawazo yake.
- (ii) Mhoji anaweza kutoa muhtasari wa hoja zilizojadiliwa au msimamo wake kuhusu hoja zilizojadiliwa.
- (iii) Mhoji anaweza kumshukuru mhojiwa kwa kufika.
- (iv) Maelezo mensini ya hitimisho.

b) Mtindo

- (i) Hoja zijadiliwe kwa mtindo wa kimazungumzo. / Kitamthilia
- (ii) Upashanaji zamu utao udhibitiwe na mhoji.
- (iii) Mahojiano yazingatie lugha rasmi. Maneno ya misimu yanapotumiwa yatiwe kwenye nukuu.
- (iv) Mahojiano yawe na dayalojia ya kidrama; majina ya mhoji na mhojiwa yaandikwe pambazoni na kufuatwa na koloni kabla ya kauli halisi.

c) Maandhui

Byadhi ya hoja ni:

- (i) Kuimarisha nidhamu shuleni kupitia kwa shughuli za ushauri nasaha.
- (ii) Kuleta mshikamano miongoni mwa wanafunzi.
- (iii) Kuboresha uhusiano kati ya wanafunzi na walimu.
- (iv) Kuhimiza kushiriki katika michezo na ukuzaji wa balanta.
- (v) Kukuza uhusiano kati ya walimu, wafanyakazi na wanafunzi.

Kudita kuu kuhimavisha mawazi/kan

Kuamka kwe
shuleni-
NAJALA
KWAHA VIKO
WA KUBAMA
AMUHAMU
NIKI

Mikaka... kama... ataita... binafsi kama...
Kivama... kama... ataita... binafsi kama...
* UPunzuku wa Kimtando

hadumsi m...
xii) kuganda...
xiii) kuganda...
xv) Ujuzi...
Kusonga...

- (vi) Kuimarisha juhudi za usafi. Kwa mfano, kuweka ratiba ya kufanya usafi shuleni.
- (vii) Kuhimiza huduma kwa jamii kwa mfano, kutoa ufadhili/kuwahudumia wenye uhitaji.

viii) Kuboresha luhu shuleni wanawalibika
ix) Kuhakikua walimu wanawalibika
x) Kufuata utendeleo wa v. v. v.

- Tanbihi xi) Kuhakikua usalama wa wanafunzi shuleni na nafasi za kusibwa kote nyanja mbalizi
- (a) Mtahiniwa anaweza kuzingatia mkakati mmoja kwa mapana na kufafanua vipengele vyake kama vile udumishaji wa nidhamu.
- (b) Mtahiniwa atathminiwe kimaudhui kulingana na jinsi anavyojieleza.
- (c) Vigezo vingine vya usahihishaji vizingatiwe kulingana na mwongozo wa kudumu.

xii) Kupanua mizaha ili kuwera wanachumi wana nafasi za kusibwa kote nyanja mbalizi
Hii ni insha ya barua ya kirafiki. Mtahiniwa anastahili kuandika insha ambayo inazingatia ukweli kuhusu manufaa ya riadha. Baadhi ya hoja ni:

- (i) Ajira/kazi
- (ii) Kukuza vipawa
- (iii) Kutangamana/kuimarisha utangamano
- (iv) Kuboresha afya
- (v) Kujenga/kukuza umoja au ushirikiano
- (vi) Kukuza uzalendo
- (vii) Ni kitambulisho cha jamii
- (viii) Kuimarisha uchumi
- (ix) Kukuza utalii
- (x) Kujenga jina/umaarufu
- (xi) Kudhibiti na kupunguza uhalifu
- (xii) Kujenga nidhamu
- (xiii) Kujenga mwili
- (xiv) Kuchangamsha bongo
- (xv) Burudani
- (xvi) Kujenga ukakamavu

Kitando...
Kote...
SUKUP
Anwani mwa
Tache
mtajo
Utansuzi:
Mwili (Mishambuli/ madhvi)
Hii ni insha...
Mikundi Palimo na hata
tamili...
SUKUP ya banki ya kirafiki
SUKUP ya banki ya kirafiki
Banka ya kirafiki
Kote la kimtando

* Atakayemta... hwa kizani...
Mganga hwa atakayemta...
Atakayemta... hwa kizani...
Mganga hwa atakayemta...

- 3. a) Hii ni insha ya methali. Mtahiniwa anastahili kutunga insha ya masimulizi inayodhihirisha maana na matumizi ya methali hii.
- b) Mtahiniwa atunge kisa kinachodhihirisha kwamba anayechelea kumwadhibu mwana huishia kujuta.
- c) Hali zifuatazo zinaweza kujitokeza:
  - (i) Msimulizi anafahamu mzazi fulani/ familia iliyodekeza mwana wao ambaye anapotoka kimaadili; wazazi wanajuta kutomwadhibu mwana wao.
  - (ii) Kuwepo kwa kiongozi ambaye alishindwa kuwakanya walio chini yake dhidi ya mienendo isiyofaa kisha akaingia mashakani mambo yalipoharibika.

ii) Kisa kinawaza kwanza unawawika wawili au zaidi.
N) Atanze kisa kimwili
v) Anayetunge kisa vingi vidugwidus. vimo na muemano viraugana lakini visipona atakayemta hajakua mada vizuri lakini visipona atakayemta utamwika kimtando (hataki) kimtando (la) aiandike
vi) Anayezugua metal niyinsine inatungwa aiandike kama kichwa chake atakadiriwa kimtando lakini akituk metal niyinsine metal baki mchua

